

Sygn. akt V CSK 605/14

POSTANOWIENIE

Dnia 7 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku Banku [...] S.A. z siedzibą w W.
przy uczestnictwie C. G. i innych, o sprostowanie usterki wpisu w księgach
wieczystych o numerach [...] oraz [...] poprzez wpis w ich działach IV hipoteki
łącznej umownej zwykłej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 7 maja 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestników postępowania P.G., M. G. i J. G. od
postanowienia Sądu Okręgowego we W.
z dnia 3 marca 2014 r .

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 3 marca 2014 r. Sąd Okręgowy we W.
oddalił apelację P. G. i J. G. od postanowienia Sądu Rejonowego we W. z dnia
9 kwietnia 2013 r., którym sprostowano usterkę wpisu w księdze wieczystej nr [...]

poprzez wpisanie w jej dziale IV w rubryce 4.4 dotyczącej hipoteki wpisanej pod numerem 6, w podrubryce 4.4.1, w polu numer - 1. „hipoteka umowna zwykła łączna”, - 12/1/A numeru księgi współobciążonej, to jest: „[...]”, zaś w punkcie II sprostowano usterkę wpisu w księdze wieczystej numer [...] poprzez wpisanie w jej dziale IV hipoteki umownej zwykłej łącznej w wysokości 300.000,00 zł wraz z odsetkami w wysokości 40% na zabezpieczenie zwrotu pożyczki udzielonej na zakup maszyn i urządzeń przetwórstwa rolno - spożywczego na rzecz Banku Spółka Akcyjna z siedzibą w W., Oddział we W. oraz numeru księgi współobciążonej, to jest: „[...]”.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że w księdze wieczystej [...] hipoteka w kwocie 3.000.000.000 zł (obecnie 300.000 zł) wraz z odsetkami w wysokości 40% w stosunku rocznym zabezpieczająca spłatę długu wynikającą z udzielonego kredytu na zakup maszyn i urządzeń przetwórstwa rolno - spożywczego na rzecz wierzyciela hipotecznego Banku [...] S.A. Oddział we W. ujawniona została w dniu 6 czerwca 1994 r. Z tej nieruchomości wydzielona została działka 18/1, dla której w dniu 3 lipca 1998 r. założono księgę wieczystą o numerze [...], zaniedbując jednocześnie dokonania w obu księgach wpisu o obciążeniu wydzielonej nieruchomości hipoteka łączną. Zdaniem Sądu drugiej instancji hipoteka łączna obciążała obydwie nieruchomości powstałe po podziale nieruchomości zapisanej w [...]. Jej powstanie nie stanowiło zmiany treści hipoteki istniejącej dotychczas, lecz jej przekształcenie, dyktowane interesem wierzyciela, a polegające na prawnym przystosowaniu stworzonego zabezpieczenia do sytuacji, jaka powstaje w wyniku podziału nieruchomości obciążonej. Skutek ten następuje z mocy prawa i jego wystąpienie powinno być z urzędu ujawnione w treści księgi wieczystej.

Sąd drugiej instancji stwierdził, że o treści rozstrzygnięcia decyduje treść księgi wieczystej nieruchomości ulegającej podziałowi, w której dziale IV wpisana była w chwili dokonywania podziału hipoteka na rzecz wnioskodawcy - Banku [...] S.A. Oddział we W.

W skardze kasacyjnej uczestnicy zarzucili naruszenie art. 5 w zw. z art. 9 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, art. 76 ust. 1

ustawy o księgach wieczystych i hipotece w zw. z art. 64 ust. 2 Konstytucji RP, art. 64 ust. 3 Konstytucji RP.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej uczestników został oparty na przesłankach ujętych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Skarżący wskazali, że istotne zagadnienie prawne pojawiło się „na gruncie interpretacji art. 76 ust. 1 u.k.w.h., odnośnie ustalenia daty podziału nieruchomości oraz możliwości zastosowania tego przepisu w sytuacji, gdy nabycie ekspektatywy prawa własności nastąpiło, kiedy nieruchomość macierzysta nie była jeszcze obciążona hipoteką, natomiast podstawę nabycia własności stanowi prawomocny wyrok nakazujący właścicielowi nieruchomości złożenie oświadczenia woli o przeniesieniu własności jej części”.

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003/18/436). Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Zagadnienie

powinno być istotne ze względu na wagę przedstawionego przez skarżącego problemu interpretacyjnego dla systemu prawa. Tymczasem kwestie przedstawione przez skarżących nie budzą wskazywanych wątpliwości. Podział nieruchomości polega na powstaniu z jednej nieruchomości co najmniej dwóch. Wymaga to geodezyjnego wyodrębnienia działek i bądź uzyskania własności jednej z nich przez inny podmiot, bądź wpisania każdej z powstałych działek do odrębnej księgi wieczystej - jeśli nadal pozostają własnością tej samej osoby (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2012 r., IV CSK 278/11, OSNC 2013/3/35, oraz z dnia 23 września 1970 r., II CR 361/70, OSNC 1971/6/97). Samo powstanie roszczenia o przeniesienie prawa do części nieruchomości nie powoduje żadnych zmian w jej strukturze.

Skargi nie można było również uznać za oczywiście uzasadnioną. W ocenie skarżących skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z uwagi na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne oraz rangę naruszeń prawa materialnego, którymi dotknięte jest zaskarżone postanowienie oraz ich oczywisty wpływ na wynik rozstrzygnięcia.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wywodu zmierzającego do wykazania tej wadliwości. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby badania szczegółów czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, Lex nr 1232793). Tego rodzaju argumentów, przekonujących z narzucającą się siłą,

że skarga rokuje duże szanse na jej uwzględnienie, uczestnicy nie przytoczyli. Nie można uznać, że w sprawie miała miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa. W postępowaniu wieczysto - księgowym nie jest możliwe badanie przesłanek z art. 5 u.k.w.h. z uwagi na ograniczony, formalny zakres tego postępowania (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 1996 r., III CZP 50/96, OSNC 1996/11/141 oraz postanowienie tego Sądu z dnia 20 lutego 2003 r., II CKN 1237/00, nie publ. poza bazą Lex nr 109418).

Na marginesie stwierdzić należy, że konstrukcja wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w którym z analogicznym uzasadnieniem powołano przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. zawiera logiczną sprzeczność. Jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, od którego wyjaśnienia zależy prawidłowe rozstrzygnięcie sprawy, to ewentualny błąd orzeczniczy popełniony przez sąd drugiej instancji nie może mieć charakteru oczywistego i podstawowego (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 2891/13, nie publ.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, nie publ.).

Okoliczności sprawy nie wskazują także na występowanie innych przesłanek przesądu (art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi do merytorycznego rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).